

Kanunen Kabul Edilen Giderler

- İşçiye ödenen yemek sigorta primleri devamlı giderler
- Devamlılığı sağlayan genel giderler (haberleşme, ulaşım, kira, fatura) işletme ile ilişiyet başı olmalı
- Vergi kanununda tipiklik olmalı
- Yapılan giderler usulüne uygun defter ve belgeye dayalı olmalı
- Sosyal giderler (lojman masrafları vs.)
- İşçiye verilen yemek parası emsallere uygun olmalı
- Giyim giderleri (demirbaş niteliğindeki iş kıyafetleri)
- Seyahat ve konaklama giderleri
- İşle alakalı olmalı, belli bir süresi olur, o işle alakalı insanların giderleri sayılır. Örneğin danışman sayılır eş sayılmaz.
- Taşıt giderleri
- Binek araç için masraflar %70'i yazılabilir
- Kiralamada 26 bine kadar yazılabilir
- Satın aldığında 690.000 TL'ye kadar yazılabilir
- MTV normalde gider yazılamaz sadece araba kiralaması işi yapan şirketler MTV'yi gider yazabilir.
- Amortisman ayırma
- Kısıt amortisman yöntemi
- Binek araç için yıllık amortisman değeri 24.000 TL
- 7 Eylül 25 Aralık (A12) (Satış) (Satış)
- tam ay sayılır yani 4 ay
- $24.000 : 12 \text{ ay} = \text{aylık } 2.000 \text{ TL amortisman}$
- $4 \text{ ay} \times 2.000 \text{ TL} = 8.000 \text{ TL amortisman yazılır}$

Tahsil Esaslı Giderler

İşletmenin devamlılığı için şart olmayan giderler tahsil esaslı.
İşletmenin devamlılığı için şart olan giderler tahakkuk esaslı.

- SGK primleri
- Sosyal güvenlik destek primleri
- Ödenen zorunlu, hijyen, tazeleme
- Vergi, resim, harç
- İşveren sendikasına ödenen aidatlar
- Bireysel emeklilik
- İşsizlik sigortası primleri
- Gıda
- İsbazı eğitimi

2024 yılının doğalgaz faturasını 2025 de ödediğinde 2024 yılına gider yazarsın çünkü tahakkuk esaslı.
2024 yılının SGK primini 2025 yılında ödediğinde 2025 yılına gider yazarsın çünkü tahsil esaslı.

2022-2023-2024 kiralarnı 2024 yılında ödediğinde her yılın kirasını kendi yılına gider yazılır çünkü tahakkuk esaslı.

21.02.24

- Devletler tarafından "Egemenlik Gücüne Dayanarak"
- Ödeme gücü olan herkes → Gelir
→ Harcama
→ Servet } vergi hukuku
- Esasen kamu harcamalarının finansmanı, sosyo-ekonomik amaç
- Nihai, karşılıksız, parasal ödemeler Hukuk

Kamu H.
(Devlet-kisiler
arasında ilişki)

Özel H.
(Kişi-kisiler
arasında)

VERGİ HUKUKU

vergİ Genel H.

- Vergi Cezası H.
- Vergi İcra H.
- Vergi Yargılama H.
- Uluslararası Vergi H.
- Vergi Usul H.

vergİ Özel H.

- Gelir → Gelir Vergisi k.
→ kurumlar Vergisi k.
- Harcama → Katma Değer V. k.
→ Özel Tüketim V. k.
→ DAV. k.
- Servet → Emlak V. k.
→ D. k. Vergisi k.
→ MTV konumu

28.02.24

Gelir Üzerinden Alınan Vergi

Gelir Vergisi
(Gerçek
Kişi)

Harcama Üzerinden Alınan Vergi

Servet Üzerinden Alınan Vergi

GELİR

İktisadi

Kaynak Teorisi

(Gelirin Dar Anlamda Tanımı)

- Üretim faktörlerini (doğal kay. sermaye kullanmak suretiyle elde etmek, girişimcilik) edilen değerler. (faiz, kira, rant, ücret)
- Miras, bağış, yardım, hırsızlık yoluyla elde edilen mallar kaynak teorisi dışındadır.
- Devamlılık esası vardır.
- Kaynak Teorisinde üretim olmalıdır.

Hukuki

GVK 1
GVK 2

Safi Artış Teorisi

(Gelirin Geniş Anlamda Tanımı)

- Mevlana gibi ne olursa olgel vergini öde.
- Devamlılık esası yoktur devamlı olsun olmasın gelir geldik tek referlik bile olsa vergilendirilir.
- Vergilendirilme için konuma uygun olmasına gerek yoktur.
- Dönem sonu serveti
- Dönem Başı Servet
+ Dönemici Tüketim

ReskinColor

20.03.2024

ZİRAİ KAZANÇ

Zirai faaliyetler sonucu elde edilen kazançlardır. Arazi, gölde, nehirde, havada yapılan ekim, dikim, bakım, üretim, geliştirme faaliyetleri zirai faaliyetler içerisinde değerlendirilir. Devletin kesim izni verdiği ağaçları kesen ormanlık faaliyeti, arazide yapılan tarımsal, hayvancılık faaliyetleri, gölde nehirde yapılan balıkçılık faaliyetleri, avcılık, ipek böcekçiliği faaliyeti, evde bodrumda yapılan solucan yetiştiriciliği zirai faaliyete örnek olarak verilebilir.

→ Zirai faaliyet sonucu zirai kazanç elde edilebilmesi için kişinin gıftai ve gerçek kişi olması gerekmektedir.

① Zirai kazanç ve Ticari kazanç farkı

① —————→ ② Zirai kazanç
zeytinçilik

① —————→ ② Zirai kazançtır
zeytinçilik zeytinyağı

Gıftaının kendi ürettiği ürünü yetiştirdiği şekilde ya da o ürünü farklı bir ürüne dönüştürüp satması zirai kazançtır.

① —————→ ② —————→ ③ A'nın elde ettiği zirai kazanç
zeytinçilik zeytinçilik B'nin elde ettiği ticari kazanç

① —————→ ② —————→ ③ A'nın elde ettiği zirai kazanç
zeytinçilik zeytin yağı B'nin elde ettiği ticari kazanç

Kişi, kendi üretmediği ürünü satarırsa ticari kazançtır. Zeytinyağı üretilip satınca zeytini kendisi üretmediyse bu kazanç ticari kazanç olur.

→ Bıçerdöverini veya traktörünü kendi esas faaliyeti içinde kullanmakla birlikte orta kalan zamanında bir başkasına kullanımla araların üzerinden gelir elde ediyorsa ortaya çıkan kazanç zirai kazançtır. Ancak bıçerdöverini veya traktörünü kendi faaliyetinde kullanmaksızın sırf başkasına kullanımla üzerinden gelir elde etmeye çalışıyorsa ortaya çıkan kazanç ticari kazançtır.

② Zirai kazanç ve GMSİ farkı

→ Gıftai eğer kendi arazisini doğrudan kendisi kullanıp ürettiği ürünlerin satışını yaparsa zirai kazanç elde eder.

→ Gıftai eğer başkasıyla birlikte kendi arazisinde üretim yapıp satarırsa zirai kazanç elde eder.

→ İş yerinin kira bedeli Büyükşehirde 55.000 TL aşmayan diğer şehirlerde ise 34.000 TL'ye kadar olan.
→ Elde etmiş olduğu kazanç itibarı ile gerçek usule tabi olmak

Özel Şartlar:

→ Yıllık alım satım tutarları ile 1. veya 2. sınıf tacir statüsüne ulaşmaması gerekiyor.

Sonuç: Basit usule tabi işe tacir vergiden istisna ama stopaj ödemeye devam eder.

Özel Okul İstisnası

Östetik, ileri tekniği çocukların eğitimi için olan okullar 5 hesap dönemi boyunca vergilendirilmez.

Yatırım Ar-Ge İstisnası

Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren yerlerde yatırım ar-ge ile elde edilen gelir vergiden istisnadır.

Serbest Bölge İstisnası

Serbest bölgelerde imalat faaliyeti yapan işletmeler istisnadır.

Sergi ve Panayır İstisnası

Dar mükelleflerin ülkede sergi panayırlara katılıp o panayırda yaptığı satışlar vergiden istisnadır. Ülkeye teknoloji transferi ve yeni ticaret ağı sağlamak için.

Ürün Senetlerinin Elden Çıkarılması İstisnası

Lisanslı deppacılık tesviyesi için, ürün senedi el değiştirir. Ürün mülkiyeti değişir.

Sosyal İçerik Üreticisi İstisnası

Türkiyede banka hesabı olmalıdır. Gelirler bu hesaba yatırılır. 3.000.000 TL'ye kadar vergilendirilmez. Her hak ediş hesaba gelirken %15 stopaja tabi tutulur.

TEVKİFAT (STOPAJ) YAPMAKLA YÜKÜMLÜ OLANLAR

- Kamu kurumları
- Kurumlar vergisi mükellefleri
- Gerçek usule tabi ticari, zirai ve serbest meslek kazanç elde eden kişiler

Normal bir kişi bir köyden incir satın alırsa öder gider. Aynı inciri aynı köyden Uludağ Üniversitesi satın alırsa hak ediş öderken stopaj yapmak zorundadır.

Örnek		Karunî Ölkü
Meyve verecek zeytin ağacı	6000 adet	(4.500 adet)
Küçükbaş hayvan	60 adet	(750 adet)
Büyükbaş hayvan	80 adet	(150 adet)

Bu durumda bu çiftçi gerçek usûle tabi büyük çiftçi midir?

Bir tanesi karundaki haddin tamamını aştığı için gerçek usûle tabi büyük çiftçidir.

Örnek		Karunî Ölkü
Meyve verecek zeytin ağacı	3.000 adet	(4.500 adet)
Küçükbaş hayvan	60 adet	(750 adet)
Büyükbaş hayvan	90 adet	(150 adet)

Bu durumda bu çiftçi gerçek usûle tabi büyük çiftçi midir?

Bir tanesi tamamen karundaki haddi aşmamış ama en az iki tanesi karundaki haddin yarısını aşmış. Bu yüzden gerçek usûle tabi büyük çiftçidir.

② Motorlu zirai araç ölaütü

→ Kişinin bir biçerdöveri ya da bu maliyetle (biçerdövere benzer) aracının olması veya 10 yaşından küçük ikiden fazla traktörünün olması. Yalnızca kişinin kendisine ait olana bakılır esinin, bakmakla yükümlü olduğu çocuğun ve ortağının araçlarına bakılmaz.

Zirai kazancın gelir elde edildiğinin kabul edilebilmesi için ya gelirin tahakkuk etmiş olması ya da o gelirin tahsil edilmiş olması gerekir.

GUT → 2024 → 2025	Ne zamana yapılır?
50.000	50.000
satış	2024 çünkü tahakkuk esaslıdır.
yaptı	etti

Zirai kazanca faaliyetin yapılabilmesi için yapılan giderler karunen kabul edilen giderlerdir. (Ekim dikim yapmak için kullanılan temel araç gereçler tohumlar fidanlar gibi. Ayrıca traktör gibi motorlu aracın yakıt gideri de karunen kabul edilen giderdir.)

İstisna

→ Tesvik ödülü istisnası. (En güzel dana yarışması, en mis kokulu zeytin yağı yarışması gibi) Burada kazanılan para istisnadır.

→ Kamu kurum ve kuruluşlardan alınan tarımsal destek ödemeleri. İstisnadır bu ödemelere tevkifat bile yapılmaz.

Gayrisafi Hasılat 400.000

(-) İstisna 140.000

○ Telif Kazancı 140.000

(-) Gider 60.800

○ İşyeri Kirası 28.000

○ Su gideri 2.500

○ Mesleki Oda Aidatı 1.200

○ SGK Primi 5.000

○ Binek Araç Bakım Onarımı 8.000

○ Binek Araç MTV 2.500

○ Seyahat konaklama 12.000

○ İssizlik Sigortası 1.600

(+) Kanunen Kabul Edilmeyen Gider 9.900

○ Binek Araç Bakım Onarımı $8.000 \times 1/30 \dots 2.400$

○ Binek Araç MTV 2.500

○ Seyahat konaklama (Esi) 5.000

Vergiye Tabi Safi Kazanç $400.000 - 140.000 - 60.800 + 9.900 \dots 209.100$

ÜCRET

- Faaliyetin bir işverene ve/veya işyerine bağlı olarak yapılması.
- Faaliyetin fikren ve/veya bedenen yapılması.
- Faaliyetin sonucunda işverenden temel bir gelir elde edilmesi.

Bu maddeler dışında kanunen ücret geliri elde eden kişiler:
Türkiyede kanuni merkezi veya iş merkezi olan sigorta şirketle-
rinden alınan emekli aylıkları, TBMM il genel meclisi belediye-
lilerin aldığı ücretler, yönetim ve denetim kurumlarındaki başkan-
ların aldığıları, futbolcuların sporcuların aldığıları transfer ücretleri
ücret hükmündedir.

Ücret geliri gerçek usule tabi ise vergilendirilir. Gerçek usulde ise
esas olan beyanname vermekten ziyade ücret geliri elde eden kişinin
stopaj yüküyle vergilendirilmesidir. Yani çalıştığı iş yeri çalışan adına
her ay vergiyi kesip vergi sorumlusu sıfatı ile gelir idaresine öder
Çalışan kişisel kullanılabiliir geliri yatırılır.

Ücret gelinde kişinin gelir vergisi matrahı tespit edilirken gayri-
safi hasılatından birtakım kesintiler yapılması gerekir. Bunlar:

→ SGK primi → %14

→ İssizlik sigortası → %1 (özel sektör için geçerlidir)

Yapmış olduğu meslekle ilgili meslek yayın bedeli, mesleğiyle ilgili aldığı dergi, online abonelik gider yazılabilir.

Bağlı olduğu odaya ödediği aitlar gider yazılabilir.

İstisna

→ Tesvik ödülü istisnası. (Heykeltıraş en iyi heykel ödülünü aldı, avukat yılın avukatı ödülünü aldığı gibi) Burada kazanılan para vergiden istisnadır.

→ Sergi ve panayır istisnası.

→ Ebe, arzuhalci, sünnetçi, sağlık memuru, rehber köyde veya nüfus 5.000 altında olan yerlerde bu işi yapıyorsa elde ettiği kazanca vergiden muaf. Örneğin oturma şartı yoktur. Bu yerin dışına çıkıyorsa bir iş yeri açmamak, bir tabela asmamak, bir ilanda bulunmamak, bir mesleki tesekküle kaydolmamak şartıyla ya da bu dört şarttan en fazla bir tanesini yapmak şartıyla vergiden muaf.

→ Telif kazanç istisnası

SMK elde eden kişilerin mesleki bilgi ve deneyimlere dayanarak ürettiği eserlerin kullanım haklarının kendilerine ait olması telif hakkıdır.

Telif Eserleri → Eserin Sahibi veya kanuni Mirasçısı → Satarırsa SMK olur.
→ Kiralarla 3.000.000 TL'ye kadar istisna

Kitap yazarı → kiralarla → SMK → yayın evi (stopaj yapmakla mükellef) %17

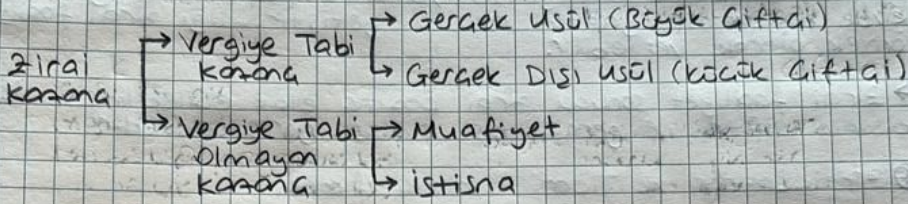
Kişinin kitabı yazarı 100.000 TL'ye anlaştı. Yayın evi %17 stopaj yapar. Kişi 83.000 TL'yi cebine atar. Vergi ödemez. Yayın evi 17.000 TL'yi vergi idaresine yatırır.

27.03.2024

Örnek: Serbest meslek kazanca elde etmekte olmakta olan avukat Bay A faaliyet kapsamında 600.000 TL gelir elde etmiş. Bu gelirin 400.000 TL'sini tahsil etmiştir. Tahsil ettiği gelirin 140.000 TL'si telif kazançlarından oluşmaktadır. Avukat Bay A faaliyeti kapsamında 28.000 TL iş yeri kirası, 2.500 TL su gideri, 1200 TL mesleki oda aidatı, 5.000 TL SGK başkuru primi, 8.000 TL araç bakım ve yakıt gideri, 5.000 TL'si eşine ait olmak üzere 12.000 TL seyahat ve konaklama gideri, 1.600 TL ıssızlık sigortası, 2.500 TL binek araç m+V ödemiş işletme hesabında muhasebeleştirmiştir. Bu mükellefin vergiye tabi kazanca ne kadardır?

→ Gıftai tarlasını başkasına verip üretme kendisi katılmaz ise ortaya çıkan karana GMSİ'dir.

Gayrimenkul Sermaye İradı (GMSİ): Kişinin kendi özel mal varlığına dahil olan bir malı bir başkasına kullanıdirmek suretiyle üzerinden kira geliri elde etmesidir.

Küçük Gıftai gelir elde eder ama vergi vermez. Türkiye'de Gıftaillerin %98'i küçük gıftai gerçek dışı usule tabidir.

Büyük gıftai elde ettiği gelir için bilanco esaslı veya işletme hesabı esasına göre hesaplarını isterse ona göre defter tutar. İki defterde de aynı vergi ödenir yalrıncı hesap tutma şekilleri farklıdır.

Gerçek Usul veya Gerçek Dışı Usul belirleme şartları

Bu iki şarttan herhangi biri sağlanırsa gerçek usule tabidir.

① Zirai işletme büyüklüğü ölçütü

Kanunda 28 tane farklı çeşit ürün belirlenmiştir.

→ Herhangi birisinde kanunda belirtilmiş ölçütü aşmış olmak gerçek usule tabi olmak anlamına gelir. Kişinin kendisi, eşi, bakmakla yükümlü olduğu acağı veya ortakına ait olanların hepsinin toplamına bakılır.

→ Tek başına herhangi bir üründe ölçütü aşmıyorsa ve birden fazla ürün üretiyorsa bu durumda üretmiş olduğu ürünlerden en az iki tanesi kanuni haddin yarısını aşmış ise gerçek usule tabi olduğu anlamına gelir.

Örnek

		kanuni ölçü
Meyve verecek ağacın ağacı	2.000 adet	(4500 adet)
Küçükbaş hayvan	60 adet	(750 adet)
Büyükbaş hayvan	80 adet	(150 adet)

Bu durumda bu gıftai gerçek usule tabi büyük gıftai midir?

Bir tanesi tamamen kanuni haddi aşmamış ya da en az iki tanesi kanuni haddin yarısını aşmamış bu yüzden gerçek dışı usul küçük gıftaidir.

Serbest meslek kazancı gelirinin elde edildiğinin kabul edilebilmesi için tahsil edilmesi gerekir.

Örneğin → 2024 → 2024 → 2025 Ne zamana yapılır?
Avukat 50.000 10.000 40.000 2024 yılı için 10.000 TL,
gelir elde etti tahsil etti 2025 yılı için 40.000 TL,
yazılır önceki tahsil esaslı.

Örneğin → 2024 → 2025 Ne zamana yapılır?
Avukat 50.000 50.000 Tamam 2025 yılına yapılır çünkü
gelir elde etti tahsil etti tamamını 2025 yılında tahsil etti.

→ Smk elde eden kişi iş yerini ikametgah olarak kullanmıyor yalnızca iş yeri olarak kullanıyorsa:

→ İş yeri kirasının tamamını gider olarak yazabilir.
İş yeri eşine aitse kiranın tamamı gider yazılabilir. Kira ödemi-
yorsa emsal bedel kira olarak yazılabilir. Esi için bu gelir
gayrimenkul sermaye iradı olacaktır.

→ İş yeri kendisine aitse %2 amortisman ayrılabilir.

→ Genel giderler (ısıtma, aydınlatma, temizlik) tamamı gider
olarak yazılabilir.

→ Smk elde eden kişi iş yerini aynı zamanda ikametgah
olarak kullanıyorsa:

→ İş yeri kirasının tamamını gider olarak yazabilir.
İş yeri eşine aitse kiranın tamamı gider yazılabilir. Kira ödemi-
yorsa emsal bedel kira olarak yazılabilir. Esi için bu gelir
gayrimenkul sermaye iradı olacaktır.

→ İş yeri kendisine aitse %1 amortisman ayrılabilir.

→ Genel giderler (ısıtma, aydınlatma, temizlik) yarısı gider
olarak yazılabilir.

Ödeme Şartı

Kiranın gider olarak yazılabilmesi için ödemiş olması gerekir.
Gelirin elde edilmesinde tahsil esaslı geçerliyse, giderin yazıl-
masında da tahsil esaslı geçerlidir.

2024 → 2024 → 2025 Ne zamana yapılır?
50.000 10.000 40.000 2024 için 10.000 TL gider yazılır,
kira kira kira 2025 için 40.000 TL gider yazılır
bedeli ödedi ödedi ödedi önceki ödeme şartına bağlıdır.

Muafiyet

→ Genç çiftçi muafiyeti.

Gercek Dışı Usul

Esasen küçük çiftçilerden oluşuyor. Bu kişiler vergi ödemekle yükümlü değildir Defter tutmazlar.

★ Ziraî kazançta Bittkisel %4 stopaj uygulanır.
Hayvancılık %2

Stopajı gercek usule tabi büyük çiftçi uygulanan küçük çiftçi stopaj uygulanmaz.

SERBEST MESLEK KAZANCI

- Faaliyetin sermayeden ziyade mesleki bilgi ve tecrübeye (kaliteli emek) dayanması.
- Faaliyeti kişinin bir başkasına bağıllık göstermeyecek şekilde kendi nom ve hesabına yapması.
- Faaliyetin devamlılık gösterecek şekilde yapılması.

Bu maddeler dışında kanunen serbest meslek kazanç elde eden kişiler: Gümrük komisyoncularının elde ettiği gelirler, noterlerin elde ettiği gelirler, tahkim işleriyle uğraşan hâkemlerin elde ettiği gelirler serbest meslek faaliyeti olarak geçer.

Ziraî faaliyeti yapan kişinin ziraî kazanç elde edebilmesi için gercek kişi olması gerekir. Eğer şahıs şirketi ortağı ziraî faaliyet yapıyorsa ticari kazanç elde eder. Serbest meslek kazançta ise serbest meslek faaliyeti ile uğraşan şahıs şirketi ortağının kazanç da serbest meslek kazançtır.

SMK → vergiye Tabi Olan

→ Gercek Usul

→ Götürü Gider Usulü

Götürü Gider Usulü: Sadece dar mükelleflerin biletli girilen yerlerden elde etmiş oldukları gelirlerde belediye vergileri düşüldükten sonra (resum) kalan kazancın %50'si safi kazanç olur.

Örnek: Yabancı sanatçı geldi konser verdi. Resimler düşüldü 100.000 TL kazanç elde etmiş.

100.000 TL → %50'si → 50.000 TL vergilendirilecek kazanç

Çünkü kısa süre bulunup gidiyor. Bunun dışında kalan tüm SMK elde eden kişiler gercek usule tabidir.

Asgari Ücretin Brüt Tutarı 20.002,50
 Asgari Ücret Vergi Matrahı $(20.002,50 - (2.800,35 + 200,25))$ 17.002
 (-) İndirimler
 ○ SGK Primi $20.002,50 \times 14\%$ 2.800,35
 ○ İşsizlik Sigortası $20.002,50 \times 1\%$ 200,25
 Hesaplanan Asgari Ücret Gelir vergisi $17.002 \times 15\%$ 2.550
 Ödenecek Gelir Vergisi $6.150 - 2.550$ 3.600

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI (GMSİ)

- Gelir vergisi kanununda yer alan
- Kişinin özel mal varlığına dahil olan mal veya hakların kiraya verilmesi

Kanunda GMSİ olarak açıklanan durumlar

→ Gayrimenkullerin kiraya verilmesi

Gayrimenkullere ait mütemmim cüzatların veya teferruatların kiraya verilmesi. Mütemmim cüzat gayrimenkulü gayrimenkul yapıp ayrılma parçasıdır. Örneğin duvarlar, camlar, pencereler. Teferruat gayrimenkulü değerli kılın ama olmazsa olmaz olmayan mal ve haklardır. Örneğin klima, masa, mobilya. Teferruat ile kira örneği evi eşyalı kiralaktır. Mütemmim cüzat ile kira örneği duvara reklam panosu astırmaaktır.

→ Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar: İntifa hakları, taşınmaz yükler, rehin hakları, kullandırmaktan dolayı gelir elde ediliyorsa ortaya GMSİ çıkar.

→ Veli mahalleri ve dalyanlar

Denizde ve gölde balıkçılık yapılan alanlar, doğal olarak yapılırsa veli yapıp olarak yapılıyorsa dalyan olarak geçer. Buralar yapıp bir başkasına kiralanırsa ortaya GMSİ çıkar.

→ Sınai ve ticari haklar

→ Telif Katancı

Telif haklarının üçüncü kişiler tarafından kiralanması GMSİ'dir. Telifi ortaya koyan kişi veya kanuni mirasçısı tarafından satılır veya kiralanırsa serbest meslek katancı ortaya çıkar.

→ Motorlu nakil araçları

Kişinin özel mal varlığına dahil olan motorlu nakil araçlarını kiraya vermesi ile GMSİ ortaya çıkar.

→ Kira geliri değilmiş gibi görünüp kira geliri sayılan durum: Kiracı ödeme yapmayıp gayrimenkulün kıymetini arttıracak, genişletecek harcamalar yapıyorsa para hesaba geçmemiş bile olsa tıpkı gelir gibi geçer ve beyan edilir.

→ Engelli indirimi

I. Engelli (1.80 - 1.100)	6.300
II. Engelli (1.60 - 1.79)	4.000
III. Engelli (1.40 - 1.59)	1.700

Engelli indiriminden yararlanılabilmesi için tam mükellef gerçek kişi olunmalıdır. (Ücret, smk)
Birden fazla ücret geliri elde ediyorsa en yüksek için uygulanır.
Kişinin kendisi, çalışmayan eşi, bakmakla yükümlü olduğu çocuğu içinde uygulanabilir.

→ Sendika aidatı (Bir günlük aylık ücreti asmamalıdır)

→ Özel Sağlık → Sahis Sigortası → 1.100
Sigortası → Hayat Sigortası → 1.50 si yazılabilir.

Brüt ücretin 1.15 ini asmamalıdır.
Sahis (1.100) + Hayat (1.50) ≤ Aylık Brüt Ücretin 1.15 i
Çalışmayan eşi ve çocuğuna da yaptırabilir.

Örnek: Eşine 6.000 TL sahis sigortası, çocuğuna 8.000 TL hayat sigortası yaptırdı. 20.000 TL ücret geliri elde ediyor.

$6.000 + 4.000 = 10.000 \geq 20.000 \times 1.15 = 3.000$ olduğu için en fazla 3.000 TL ye kadar yazabilir.

İstisna

→ Yemek bedel hizmeti.

→ Ulaşım bedeli.

→ Asgari ücret istisnası gelir vergisi danga vergisi ödemmez.

Diğer ücret geliri elde edenler asgari ücretin vergiye tabi olan kısmı kadar vergiden istisnadır.

Örnek: Bir fabrikada mühendis olarak çalışan Bay A çalışma gücünün 1.85 ini kaybetmiştir. Bay A aylık 60.000 TL gelir elde etmekte olup ayrıca aylık 1.500 TL sendika aidatı, 1.000 TL kendisi için sahis sigortası, 1.200 TL ise çocuğu için hayat sigortası ödemektedir. Bay A'nın ocağ ayında ödeyecek olduğu gelir vergisi ne kadardır?

Brüt Ücreti	60.000
(-) İndirimler	19.000
○ SGK Primi 60.000×1.14	8.400
○ İşsizlik Sigortası 60.000×1	600
○ Engelli indirimi	6.300
○ Sendika Aidatı $60.000 - 30 = 2.000 > 1.500$	1.500
○ Sahis Sigortası 1.000	1.000
○ Hayat Sigortası $1.200 \times 1.50 = 600$	600
$1.000 + 600 = 1.600 > 60.000 \times 1.15 = 3.000 > 1.600$	

Vergiye Tabi Matrah $60.000 - 19.000$	41.000
Hesaplanan Gelir Vergisi 41.000×1.15	6.150

Kira	2022	2023	2024	Her yıl ne kadar tahsil edildiyse
	10.000	20.000	30.000	ayla tahsil edilen kadarı yazılır
	2022-2023 yıllarında hiç tahsil edilmediyse hepsi toplam			2024 yılında tahsil edildiyse toplamı 60.000 TL 2024 yılına
	gelir olarak yazılır. Çünkü tahsil esaslı.			
	2024	2025	2026	2024 yılında önden toplam
	40.000	50.000	60.000	150.000 TL tahsil edildiyse
	150.000 TL tahsil			her yıla ayrı ayrı yazılır.

Emsal Kira Bedeli Uygulanması

Her bölgenin bir emsal bedeli vardır. Bu emsalin altında kiraya verilirse belirlenen emsal bedel beyan edilir.

Vergi Değeri → %5 (Bina, Arazi)
→ %10 (Diğer)

Örnek: Yıllık 5.000 TL'ye kiraya verilen yerin vergi değeri 200.000 ise $200.000 \times \%5 = 10.000$ olduğu için 10.000 beyan edilir.

Vergi değerinin uygulanmadığı durumlar:

- Yatlığın baş kalmaması için bekçi olarak oturan kişiden kira alınmadığı kabul edilebilir.
- Üstsoy veya altsoy konut kiralarken kira alınmadığı kabul edilebilir.
- Kamu kurumlarına kiralanırsa emsal kira bedeline bakılmaz.

Götürü Gider Usulü

Elde edilen hasılatın %15'i gider olarak kabul edilir.

Gerçek Usul

Belgeye dayalı giderler hasılattan düşülür.

Konut İstisnası

Gayrimenkulünü konut olarak kiraya veren; ticari, zirai ve smk beyanı vermeyen; ticari, zirai ve smk dışındaki gelirlerden elde ettiği kazançların toplamı 580.000 TL'yi aşmayan kişiler konut istisnasından faydalanabilir. Konut istisnası 33.000 TL'dir. Birden fazla konut varsa hepsi için bir kez uygulanabilir. Ortakla kiralandıysa ayrı ayrı uygulanır.

Örnek: A) Kendi ofisinde mühendislik yapıp yıllık smk beyanı veren Bay A konut olarak kiraya verdiği konutundan 180.000 TL gelir elde etmiştir. Götürü gider usulünü tercih etmiştir.
B) Bir fabrikada aylık 40.000 TL ücret ile çalışmakta olan Bay A konut olarak kiraya verdiği konutundan 180.000 TL gelir elde etmiş başka bir yerde geliri olmamıştır. Götürü gider usulünü tercih etmiştir. Safi kazancını hesaplayın.

Örnek: Merkezi Bursa'da bulunan Gündet A.Ş. 2024 yılında Bay A'ya 600.000 TL kâr payı dağıtıacaktır.

%10 stopaj $\rightarrow$ 60.000 Bay A 540.000 TL alır.

$600.000 \times \%10 = 60.000$ istisna

300.000 $\geq$ 230.000 olduğu için beyan edilir.

Hesaplanan Gelir Vergisi:

230.000 için 40.500

70.000 için $\times \%27 = 21.000$

$40.500 + 21.000 = 61.500$

$61.500 - 60.000$ stopaj = 1.500 beyan edilir.

Faiz ve Benzeri Gelirler

- Devlet tahvili $\rightarrow$ %0 stopaj ile vergilendirilmez
- Hazine bono $\rightarrow$ %0
- TOKİ, kamu ortaklık senedi $\rightarrow$ %0
- Mevduat faizi $\rightarrow$ %10-15
- Katılım bankaları kâr payı $\rightarrow$ %10-15
- Repo gelirleri $\rightarrow$ %15

Bu kişiler başkaca vergiye tabi tutulmazlar beyanname vermezler.

Diğer Gesitli MSI

$\rightarrow$ Eurobond

Yabancı para cinsinden yurtdışında borçlanma senedidir.

%10 stopaj uygulanır. Eğer koruma 2024 yılı için 230.000 TL'yi aşarsa beyan edilir. %50 istisna yoktur.

$\rightarrow$ Her türlü alacak faizleri.

$\rightarrow$ Hisse senedi ve tahvillerden henüz vadesi gelmemiş kâr paylarının kuponlu satışı.

$\rightarrow$ İştirak hisselerinin henüz tahakkuk etmemiş olan kâr paylarının devri.

$\rightarrow$ Kağıdın iskonto ettirilmesi karşılığında alınan iskonto bedeli.

Bu gelirlerde stopaj uygulanmaz. 2024 yılı gelirleri için 13.000 TL'ye kadar MSI gelirler vergilendirilmez. Aşarsa beyana tabidir.

Emekli sandıkları

Bireysel Emeklilik

Sigorta şirketleri

Devlet katkısı

Fon katkısı

MSI

$\downarrow$

On yıldan önce $\rightarrow$ %5 ile %15 aras. stopaj

On yıldan sonra $\rightarrow$ tamamı vergiden istisna

① SMK Mükellef

Gayrisafi Hasılat	180.000
İstisna	
Kalan	180.000
Gider $180.000 \times 15\%$	27.000
Safi kazanç	153.000

② Ücret Mükellef

$$40.000 \times 12 = 480.000 < 580.000$$

Gayrisafi Hasılat	180.000
İstisna	33.000
Kalan	147.000
Gider $147.000 \times 15\%$	22.050
Safi kazanç	124.950

03.04.2024

MENKUL SERMAYE İRADİ (MSİ)

Ticari iradi, SMK dışında kalan "kişinin mal varlığına dahil olan" Piyasa araçları ve/veya para üzerinden elde edilen iratlar.

→ GMSİ taşınmaz mallar gezitli hakların kiralanması, MSİ de menkul mallar esasen taşınır mallar: Piyasa araçları, hisse senetleri, tahviller, istirak hisseleri ile para üzerinden elde edilen faizler. Burada konu hisse senetleri değildir, hisse senedini kullanmaktan dolayı elde edilen gelirdir. 100.000 lira nakdi mevduat hesabına yatırıp bundan faiz geliri elde ediyorsa kişi, elde ettiği kazanca MSİ olur. Mevduatı başkasına satmak MSİ değildir.

→ Faiz almak yerine örneğin evini kullanıyorsa bu da faiz gibi geçer MSİ ortaya çıkar.

Kâr Payı

- Hisse senedi kâr payı
- İstirak hissesi kâr payı
- Kurum yöneticilerine ve üyelerine ödenen kâr payı
- Yatırım fon kâr payı

Kâr payı tam mükellef burumlardan elde ediliyorsa, gerçek kişiye ödenirken kâr payının tamamı üzerinden %50 istisna uygulanır. Geriye kalan %50 2024 yılı gelirleri için eğer 230.000 lirayı aşmıyorsa beyan edilmez, aşıyorsa tamamı beyan edilir.

Örnek: Merkezi İstanbul'da bulunan Alfa A.Ş. 2024 yılında Bay A'ya 100.000 TL brüt kâr ödeyecektir. Bu durumda Bay A'nın beyana tabi kazancı bulunmakta mıdır?

Alfa A.Ş. $\xrightarrow{\%10 stopaj}$ Bay A $100.000 \times 15\% = 50.000$ istisna
50.000 TL alır $40.000 < 230.000$ olduğu için beyan yok

KeskinColor

5 yillik geartisi iain DAK hesaplanmaz.

Ornek: 21 Agustos 2021 yilinda 300.000 TL ye almis olduau konutunu 3 Nisan 2024 yilinda 700.000 TL ye satmistir. Bu kisigi deger artisi kazanci yonunden degerlendiriniz. (Tutuk Agustos 2021 yi - Ufe 120, Mart 2024 yi - Ufe 180)

5 yil icinde sattigi iain DAK hesaplanır.

Alis Bedeli (Agustos 2021) 300.000
Satis Bedeli (Nisan 2024) 700.000

$$\frac{180-120}{120} = \frac{60}{120} = \%50 \approx \%10 \text{ (Endeksleme yapilir)}$$

$$300.000 + (300.000 \times \%50) = 450.000 \text{ (Alis bedeli guncel)}$$

$$\text{Vergiye tabi kazanç} : 700.000 - 450.000 - 87.000 = 163.000$$

Not: Gayrimenkullerde deger artisi kazanci sadece ivazli olarak elde edilir ve 5 yil icinde satilrsa geçerlidir.
ivazli : Para ile satin almak veya bir kulfete katlanarak sahip olmak.

Arizi Kazanclar

Esasen devamlilik arz etmeyen kazanclari ikerisine alir. 200.000 TL si vergiden istisnadir.

Estiuen araci gelisin olmak iain satmak arizi kazancidir. Torla almak iain konut almak, ev almak iain araba satmak vb arizi kazanclara dahildir. Buradaki temel maksat ticari amacin olmamasidir.

Ticari Kazanclar

- Devamlilik vardir.
- Amac kar etmektir.
- Gelirin elde edilmesi tahvil ve tahakkuk esasli.
- Gecici vergi var.

Arizi Kazanclar

- Devamlilik yoktur.
- Amac kar dan ziyade gucluk sosyal bir amac olarak alip satmaktir.
- Gelirin elde edilmesi tahvil esasli.
- Gecici vergi yok.

Arizi kazanclardaki istisna bir takvim yili icindeki alim satim iain geçerlidir. Orneğin yıl başında 30.000 TL mobilya aldim yıl sonunda 20.000 TL ye sattim burada arizi kazanç olusur. Otomobil aldim 300.000 TL ye, satisini 500.000 TL ye yaptim. Buradaki arizi kazanç 200.000 TL dir ve 200.000 TL de istisna olusur iain vergilendirilmez.

Belirli bir faaliyetin durdurulmasi veya terk edilmesi karisliginda elde edilen gelir arizi kazancidir. Aynı zamanda ihaleye girmemesi iain verilen paralar alan kisi iain arizi kazanç olur ama istisnadan faydalanamaz. Acamada is iain acamamasi iain verilen parada arizi kazancidir istisnadan faydalanamaz. Gayrimenkulün basaltilmasi veya devri karisliginda alinan parada arizi kazancidir. Süpheli alacaklar da örneğin etkiden kalan boran ödenmesi arizi kazancidir.

24.04.2024

Gelir Vergisi "Beyan Esası"

Yıllık Beyanname Mükferit Beyanname Muhtasar Beyanname

→ Ücret geliri elde edenlerde stopaj ve tevkifat ağırlıklı ama diğer gelirlerde eğer tevkifat uygulanmamışsa esasen beyana tabi.

Muhtasar Beyanname

Vergi sorumlusu sıfatıyla yapmış olduğu işlerde hak edişini hak sahiplerine öderken tevkifat yapmakla sorumlu olan kişilerin yapmış olduğu tevkifat karşılığında idareye verdiği beyanname dir.

Stopaj vermekle sorumlu olanlar kestikleri stopajları üçer aylık dönemler halinde muhtasar beyanname ile vergi daireesine bildirirler. Örneğin Ocak - şubat - mart tevkifat gelirleri 26 Nisana kadar idareye bildirilip ödenir diğer aylarda bu şekilde yapılır.

Mükferit Beyanname

Dar mükelleflerin istisnai olarak tabi olduğu beyanname türü. Dar mükellef sadece tevkifat yoluyla vergilendirildikleri ücret, smk, gmsi, msi, dki ya da kör payı kazançlarından dolayı beyanname verirler. Dar mükellef esasen yıllık beyanname vermek zorundadır. Mükferit beyanname ise ilk iktisat tarihi itibari ile 15 gün içinde beyan eder ve yine aynı süre içinde mükellefler vergisini öder.

Yıllık Beyanname

→ Dar Mükellef

→ Gerçek usüle tabi (GUT) olan ticari ve zirai kazanç elde eden kişiler dar mükellef olsa dahi yıllık beyanname vermek zorundadır.

→ Tevkifata tabi tutulmamış GMSi kazanç elde eden dar mükellefler yıllık beyanname vermek zorundadır.

→ Tam Mükellef

Kesin Olarak Beyanname Vermekle Yükümlü Olanlar

→ GUT ticari, zirai ve smk elde eden kişiler elde etmiş oldukları kazançtan dolayı mutlak suretle beyanname vermek zorundadır.

DİĞER KAZANÇ VE İRATLAR

Değer Artışı kazançları (DAK)

① Menkul kıymet araçlarının satışı

Tam Mükellef Kurumlardan

- Bistte işlem gören → Bir yıl içinde → DAK → %10 stopaj
→ Bir yıldan fazla → Vergi yok
- Bistte işlem görmeyen → İki yıl içinde → DAK → Beyan var
→ İki yıldan fazla → Vergi yok

Dar Mükelleflerden → Vergiye tabi → Stopaj (%10)

Eurobond → Tam mükellef → Vergiye tabi → Beyana tabi

Bunlarda herhangi bir istisna yoktur

② Belirli hakların elden çıkarılması

Kişinin özel mal varlığına dahil olan arama hakkı, inceleme hakkı, imtiyaz hakkı, marka hakkı gibi çeşitli hakların elden çıkarılması değer artışı kazançlarına konusuna girer.

Değer Artışı kazanç → 2024 yılı için → 87.000 TL istisna

87.000 TL'si vergiden istisnadır, aşarsa aşığı kısım vergilendirilir

Gerçek kişi ve konum mirasçısı → Satar veya kiralar → Serbest meslek kazanç → Telif kazanç

Dışında kalan kişiler → Kiralarsa → Gayrimenkul sermaye irad → Satarsa → Değer artışı kazanç (87.000 TL istisna)

→ Faaliyetini durdurmuş bir işletmenin elden çıkarılması da dak olur 87.000 TL istisna uygulanır. Devam etmekte olan işletme mallarını satarsa bu ticari kazanç olur

③ Bazı gayrimenkullerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar

Gerçek kişinin özel mal varlığına dahil olan gayrimenkuller 5 hesap dönemi dolmadan elden çıkarılırsa ortaya çıkan kazanç değer artışı kazançtır. Burada alıs ve satış arasındaki fark için endeksleme yapılır. Almış olduğumuz yılın ilgili ayındaki yurt içi üretici fiyat endeksi ile satmış olduğumuz yılın bir önceki yılın yurt içi üretici fiyat endeksi arasındaki farka bakılır. Eğer fark %10 veya daha fazla ise almış olduğumuz bedel endekslemeye tabi tutulur yani rakam güncellenir. Daha sonra satış fiyatıyla alıs fiyatı arasındaki fark değer artışı kazancını oluşturur. 87.000 TL vergiden istisnadır.

Örnek: 15 Mart 2017'de 150.000 TL'ye almış olduğum arazisini 3 Nisan 2024 yılında 500.000 TL'ye satmışım. Bu mükellefin DAK ortaya çıkmış mıdır? Çıkmışsa ne kadar çıkmıştır? (Türk Hükümeti 2017 yıl-ıfe 120, Mart 2024 yıl-ıfe 180)

→ İstisna haddi dışında kalıp beyana tabi kazanç ve iratlar.

→ Tevkifata tabi olmayan beyana tabi kazanç ve iratlar.

Yıllık beyanname bir takvim yılı bittikten sonraki yıl yılın başında ödenir. Mart ayı sonuna kadar beyan edilir. Mart ve temmuz olarak 2 taksitte ödenebilir. Martı geçince gecikme tammı ödenir.

Belirli Sarta Bağlı Olarak Beyan Edilecek Kazanç (Beyan Yok)

a) Tevkifata tabi olup da tek iş verenden elde edilen ücret gelirlerinin gelir vergisi kanunu artan oranlı tarifesinin dördüncü dilimini (3.000.000) aşmaması durumunda beyan edilmez. Aşarsa beyan edilir. Tevkifata tabi olmasa sınıra bakılmaksızın beyan edilir.

b) Tevkifata tabi olan birden fazla iş verenden elde edilen ücret gelirlerinden birisi dışında kalan ücretlerin toplamı gelir vergisi kanunu artan oranlı tarifesinin ikinci dilimini (230.000) aşmaması durumunda beyan edilmez.

Mükellef Bay A birden fazla yerden ücret geliri elde ediyor. Kanun diyor ki bu ücret gelirlerinin tamamı tevkifata tabi ise normal şartlarda beyanname vermemesi gerekir. Ancak bu ücret gelirlerinden birisini dışında tutup kalanları topladığı zaman artan oranlı tarifesinin ikinci dilimini aşıyorsa beyan edilir.

Birisi dışından kast edilen için kanun diyor ki senin seçtiğin herhangi birisi. Kanun en yüksek olanı demiyor mükellef mantiklen en yüksek olanı tercih ediyor.

Örnek: Birden fazla iş verenden ücret geliri elde eden mükellef Bay A ücret gelirlerinin tamamından tevkifata tabidir. Aşağıda verilen ücret gelirleri dikkate alındığı zaman bu mükellef yıllık beyanname ile bildirimde bulunmalı mıdır?

I. iş veren	70.000
II. iş veren	140.000
III. iş veren	210.000
IV. iş veren	300.000

1. sarta tevkifat yapılmış ✓

2. sarta birden fazla iş veren olduğu için birini dışında bırak mükellef en yüksek olanı (IV.) hariç tutmayı tercih eder. ✓

3. sarta kalanları toplam 230.000'den düşerse beyan verilmez. X

I + II + III

$70.000 + 140.000 + 210.000 = 420.000 > 230.000$ olduğu için beyan verilir.

Beyanname hepsi için verilir. Uygulama böyle.

c) Tevkifata tabi olan birden fazla işveren elde edilen ücret gelirlerinin toplamının gelir vergisi konulu ortak oranlı tarifenin dördüncü dilimini (3.000.000) aşmaması durumunda beyana tabi değildir.

Örnek: I. işveren ... 50.000
II. işveren ... 70.000
III. işveren ... 60.000
IV. işveren ... 200.000

1. şart tamamı tevkifata tabi ✓

2. şart birden fazla olduğunda bir tanesini dışında bırak. (IV)
Kalanların toplamı 230.000 den küçük olmalı.

$$50.000 + 70.000 + 60.000 = 180.000 < 230.000 \checkmark$$

3. şart hepsinin toplamı 3.000.000 den küçük olmalı.

$$50.000 + 70.000 + 60.000 + 200.000 = 380.000 < 3.000.000 \checkmark$$

Bütün şartları sağladığı için tamamı beyan edilmez.

Örnek: I. işveren ... 50.000
II. işveren ... 80.000
III. işveren ... 60.000
IV. işveren ... 2.900.000

1. şart tamamı tevkifata tabi ✓

2. şart birden fazla olduğunda bir tanesini dışında bırak. (IV)
Kalanların toplamı 230.000 den küçük olmalı.

$$50.000 + 80.000 + 60.000 = 190.000 < 230.000 \checkmark$$

3. şart hepsinin toplamı 3.000.000 den küçük olmalı.

$$50.000 + 80.000 + 60.000 + 2.900.000 = 3.090.000 > 3.000.000 \times$$

3. şartı sağlamadığı için tamamı için beyan verilir.

Tevkifata tabi olan ücret gelirinin yanında tevkifata tabi GMSi ve veya MSi beyan durumu

→ Tamamı toplamı > 230.000 ise beyan verilir.

→ Tamamı toplamı < 230.000 ise GMSi, MSi beyan edilmez diğerlerinin durumuna bakılır

Örnek: Mükellef Bay A'nın elde etmiş olduğu kazançların tamamı tevkifata tabi tutulmuştur. Elde ettiği kazançların yıllık beyanname vermesi yönünden inceleyiniz.

I. işveren	250.000
II. işveren	45.000
III. işveren	30.000
GMSİ	90.000
MSİ	40.000

→ ücretin beyan durumuna bakılır

1. şart tamamı tevkifata tabi ✓
2. şart birden fazla olduğunda bir tonesini dışında bırak. (I)
Kalanların toplamı 230.000 den küçük olmalı.

$$45.000 + 30.000 = 75.000 < 230.000 \checkmark$$

3. şart ücret gelirlerinin hepsinin toplamı 3.000.000 den küçük olmalı.

$$45.000 + 30.000 + 250.000 = 325.000 < 3.000.000 \checkmark$$

Bu durumda ücret geliri beyana tabi değildir.

Karın diyor ki beyana tabi olmayan unsuru hesaplamaya dahil etme. Ücret gelirinin beyana tabi olmadığını tespit ettiğimizi için artık 230.000 liranın hesabında hesaplamaya dahil etmeyeceğiz.

→ GMSİ, MSİ yıllık beyan edilep edilemeyeceğinin tespiti

$$90.000 + 40.000 = 130.000 < 230.000 \text{ beyan edilmez.}$$

GMSİ ve MSİ beyana tabi değildir.

- ① Beyana tabi olmayan ücretler hesaba dahil edilmez.
- ② GUT olmayan ziraî kazanç hesaba dahil edilmez.
- ③ istisna haddine kadar olan kazançlar hesaplamaya dahil edilmez.
- ④ Özel sigorta şirketleri, özel emeklilik fonlarından alınan ücretler hesaba dahil edilmez.

örnek: SMK	180.000
I. işveren	160.000
II. işveren	150.000
işyeri kirası	80.000

→ ücret beyan durumuna bakılır. Tevkifata tabidir. ✓

Birini dışında bırak (I) kalan $230.000 < 150.000 \checkmark$

$$\text{Toplamı } 3.000.000 < 150.000 + 160.000 = 310.000 \checkmark$$

Beyan
30k

- Yurtdışı mukimlere yapılan hizmetlerde elde edilen kazançlar

Türkiye'ye yerleşmemiş olan veya konuni ya da iş merkezi Türkiye'de olmayan kişilere Türkiye'de yapılan geçitli hizmetlerin kazançlarının %50'si indirim konusudur.

- Türkiye'de merkezi bulunup da yurtdışında hizmet veren Bu kişilerin elde ettiği kazançların %50'si vergiden indirilir.

Yurtdışında anlaşmış olduğu firmalara hizmet veren master hizmetleri (call center)

Yurtdışına verilen hizmet muhasebe işleri, tasarım işleri, yazılım işleri, data hizmetleri.

- Korumalı işyeri indirimi

Engelliler hakkında, fiziksel veya ruhsal engellik düzeyi %40 veya üzeri olan iş kura kayıtlı 15 yaşını doldurmuş birisini bir anlaşma karşılığı çalıştırırsa 5 yıl boyunca bu kişiye ödenen ücretlerin tamamı indirim konusudur. Üst sınırı, verilen ücret asgari ücretin %150'sini aşmaması gerekiyor.

- Yurtdışına elektronik ticaret indirimi uygulaması

PTT ve hızlı kargo taşımacılık şirketlerinden e-ticaret gömrük beyannamesi yetkisi alınırsa, bu yetkiyle yurtdışına satış yapılır. Gerçek kişi olarak elde edilen kazançların %50'si indirim konusudur.

Mahsup

- Tevkifat yoluyla vergilendirilmiş olduğu değerler burada düşülür. Daha önce ödendiği için.

- Geçici vergi dönem içinde ödendiği için tamamı mahsup edilip ortadan kaldırılır.

- Yurtdışında ödenen vergi : Türkiye'de ödendiği vergi ne kadar katkı sağladıysa bunun yurtdışında ödendiğine karşılığına bakılıp o kadarı mahsup edilir.

Örnek: Yurtiçi gelir 10.000 TL } 12.000 TL → TR 3.000 TL vergi
Yurtdışı gelir 2.000 TL } toplam ödeme yükümlülüğü

12.000 TL 3.000 TL
2.000 TL X TL

Yurtdışında 800 TL vergi ödemiş bile olsa Türkiye'de karşılığı 500 TL olduğu için 800 TL'nin yalnızca 500 TL'si mahsup edilir.

$$X = 500 \text{ TL}$$

- Başış ve yardımlar

Beyan edilecek gelirin %5'i ile sınırlı olan başış ve yardımlar:

Daha çok genel nitelikli bir seye bağışlanmamış başış ve yardımlardır.

→ Genel bütçeli idarelere, özel bütçeli idarelere, il özel idarelere, belediyelere, köylere, kamuya yararlı derneklere vergiden muaf vakıflara yapılabilir.

Gelirin tamamından düşülebilen bir amaca bağışlanmış başış ve yardımlar:

→ Kamu kurumlarına yapılan eğitim, sağık ve sosyal amaçlı başış ve yardımlar. (Yurt yapımı, hastane yapımı, muhtar evi, iftıcılık kampı, genellik merkezi)

→ Kültür ve sanat amaçlı başış ve yardımlar. (Arkeolog parkı kurulumu, müze inşaatı, sanat merkezi kurulumu, kütüphane yapımı)

→ Gıda ve yardım bankalarına yapılan aynı (gıda, temizlik, giyecek, yakacak) yardımlarının tamamı

→ Kızılay ve yeşilay derneklerine yapılan nakdi başışlar

→ Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmış olan gesitli yardım kampanyalarına yapılan aynı veya nakdi yardımlar

- Sponsorluk harcamaları

Amatör spor kulübü için tamamı indirim konusudur. (Mahalledeki amatör spor kuruluşu)

Profesyonel spor kulübü için %50'si indirim konusudur. (Bursaspor)

- Arge harcamaları

İş yeri ve müstelimatında yapılan araştırma ve geliştirmeye yönelik harcamaların tamamı indirim konusu yapılabilir.

- Girişim sermayesi fonu

İşletmeler elde etmiş olduğu hasılatın %10'una kadar olan kısmını, sermayenin de %20'ye kadar olan kısmını yedek hesaba ayırırlar. Bu hesaba ayırdıkları bakiyeleri yılın sonuna kadar, taahhüt etmiş oldukları girişimlerde kullanmak kaydıyla indirim konusu yapılabilirler.

Bir yıl kullanmazlarsa gelecek yıl gecikme faizi ile birlikte hasılate eklenir.

30.04.2024

Gayri Safi Hasıla - KKE & +KK Edilmeyen G = Safi Kazanç İrat

Safi Kazanç ve İratlar - İndirim = Gelir Vergisi Matrahı
(Vergilendirilecek Kazanç)

Gelir Vergisi Matrahı x Oran = Hesaplanan Gelir Vergisi

Hesaplanan Gelir Vergisi - [Mahsup] = Ödenecek Gelir V.

- yurtdışı ödenen v.
- gecici vergi
- vergi indirimi
- stopaj

İndirimler

- Zararın indirilmesi

Kanun diğeri ki zararın ortaya çıktığı yılı takip eden 5 hesap dönemi boyunca gelirin genel olmasından kaynaklı olarak ortaya çıkan zararlar tüm kazanç ve iratlardan indirilebilir. Diğer kazanç ve iratlardan elde edilen kazançlar harihtir.

Örnek	2019	50.000 TL zarar	
	2020	20.000 TL kazanç	→ 20.000 TL zarar indirilir
	2021	10.000 TL kazanç	→ 10.000 TL zarar indirilir
	2022	5.000 TL kazanç	→ 5.000 TL zarar indirilir
	2023	10.000 TL kazanç	→ 10.000 TL zarar indirilir
	2024	0 TL kazanç	→ zarar indirilemedi
	2025	20.000 TL kazanç	→ 5 yıllı geçti kalan indirilemez

- Özel sigorta primleri indirimi

- Eğitim ve sağlık harcamaları

Türkiyede yapılan, kişinin kendisi eşi ve küçük çocukları için yapmış olduğu eğitim ve sağlık harcamaları beyan edilen gelirin %10'unu aşmamak şartıyla indirim konusu olabilir.

Üniversite eğitimi hariç tutulmuştur zorunlu eğitim geçerlidir.

- Engelli indirimi

Ücret ve smk elde eden kişilerin kendisi, eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuğu bu kapsamda girer.

1. derece 6.000 TL

2. derece 4.000 TL

3. derece 1.700 TL

→ Katanların beyan durumuna bakılır Tevkifatı tabiidir. ✓

SMK + işyeri kirası = $180.000 + 80.000 = 260.000 > 230.000$
olduğu için SMK ve işyeri kirası beyana tabiidir.

Diyeelim ki $260.000 > 230.000$ değil $220.000 < 230.000$
olsaydı beyan durumu nasıl olurdu?

Bu durumda sadece SMK beyan edilirdi çünkü SMK, ticari
ve zirai kazançlar kesin olarak beyana tabiidir. (GUT olmalı)

Örnek: I: işveren ... 450.000
işyeri kirası ... 100.000
A.S. kâr payı ... 180.000

→ ücret geliri

$450.000 < 2.000.000$ olduğu için beyana tabi değildir.

→ diğerleri

İşyeri kirası + kâr payı = $100.000 + 180.000 = 280.000 > 230.000$

Bu şekilde bakıldığında beyan verilir ama hesaplama yanlıştır.
Kâr payı gelirinde %50 istisna vardır.

İşyeri kirası + kâr payı = $100.000 + 90.000 = 190.000 < 230.000$

Bu durumda beyana tabi değildir.

GEÇİCİ VERGİ

Gerçek usule tabi ticari kazanç ve SMK da uygulanır.

Geçici vergi %15 dir beyan edilir ve ödenir.

Ocak - Şubat - Mart → 17 Mayıs

Nisan - Mayıs - Haziran → 17 Ağustos

Temmuz - Ağustos - Eylül → 17 Kasım

Yıllık beyanname verdiği zaman hesaplanan gelir vergisi kısmından
sonra mahsup aşamasında ödenmiş olan gelir vergilerinin
tamamını düşeriz.

- Vergi indirimi müessesesi

Vergilerini zamanında ödeyen sadece ticari, zirai ve smk elde eden kişiler için geçerlidir.

Vergilendirilecek gelirin %5 ile sınırlıdır.

2024 yılına göre 6.900.000 den fazla olamaz.

Nasıl tespit edilir:

→ Bulunduğumuz yıl ve önceki 2 yılın beyannameleri zamanında verildiyse; hatta zamanında verilmediyse düzetme beyanı veya pişmanlık beyannamesi verildiyse kabul edilir.

→ Bulunduğumuz yıl ve önceki 2 yıl için ikmalen, re'sen ve idarece tahiyata maruz kalmadıysa; maruz kaldıysa yıllık maksimum vergi indirimi tutarının (6.900.000 TL) %1'i kadarı (69.000 TL) aşarsa vergi indiriminden yararlanamaz, aksi takdirde yararlanabilir.

→ Bulunduğumuz yıl ve önceki 2 yıl vergi aslı ve borçlarını zamanında ödemiş olmalı; ödemediyse borca 1.000 TL'ye kadarsa sorun yok yararlanabilir.

Örnek: Mükellef Bay A 240.000 TL ticari kazanç, 120.000 TL iş yeri kira geliri, 160.000 TL vergi sorumlusuna teyitin satarak zirai kazanç elde etmiştir. 30.000 TL gecici vergi ödemiştir. Mükellef Bay A bulunduğu yıl ve önceki 2 yıla ait beyannamelerini zamanında vermiş olup 2022 yılında 3.000 TL tutarında ikmalen tahiyata maruz kalmıştır. Tahakkuk etmiş olan vergi borcu aslı ve ferilerinin tamamını ödemiştir. Buna göre Bay A vergi indiriminden faydalanabilir mi? Faydalanabilirse vergi indirimi ne kadardır?
(Not: 2022 yılına ait vergi indirimi üst sınırı 4.400.000 TL'dir.)

4.400.000 TL'nin %1'i 44.000 TL'dir. 3.000 TL < 44.000 TL olduğundan faydalanabilir.

Gayrisafi Hasılat 520.000 TL

○ Ticari kazanç	240.000
○ GMSİ	120.000
○ Zirai kazanç	160.000

Gayrisafi Hasılat - KKEG + KK Edilmeyen G = Safi kazanç iratlar

Safi kazanç ve iratlar - indirim = Gelir Vergisi Matrahı = 520.000

Hesaplanan Gelir Vergisi = Gelir Vergisi Matrahı X Oran

↓
tarifeye bak

Hesaplanan Gelir Vergisi = Gelir Vergisi Matrahı X Oran

520.000

230.000 için

40.500 TL

Kalanı için:

520.000 - 230.000 = 290.000 TL

%27'si alınır

290.000 x %27 = 78.300 TL

toplanır

40.500 + 78.300 = 118.800 TL

Hesaplanan Gelir Vergisi - 118.800 TL

(-) Mahsup 64.973 TL

○ Geçici Vergi - 30.000

○ Tevkifatlar 30.400

• GMSİ 120.000 x %20 = 24.000

• Ziraat K. 160.000 x %4 = 6.400

○ Vergi İndirimi 118.800 x %77 = 91.476 x %5 = 4.573

↳ Gelir Vergisi Matrahındaki Ticari K + Ziraat K

240.000 + 160.000 = 400.000

$\frac{400.000}{520.000} = \frac{x}{100} \rightarrow x = 77 \rightarrow \%77$

Ödenecek Gelir Vergisi - 53.827 TL

Örnek: Bursada Devlet Hastanesinde aylık 30.800 TL maaşla çalışmakta olan 2. derecede engelli Doktor Bay A, mesai saatleri dışında Ötügen'deki bürosunda hasta kabulünde bulunmaktadır bundan dolayı 46.000 TL gelir elde etmiş bu gelirin 36.000 TL'sini tahsil ederken 10.000 TL'sini henüz tahsil edememiştir. Tahsil ettiği bu gelirin 4.000 TL'si dar mükellefe hizmet vermekten dolayıdır Buna karşılık 6.000 TL belgeye dayalı gider yapmıştır. Ayrıca kendisine ait tıbbi cihazlar satan iş yerinin dönem başı mal mevcudu 270.000 TL dönem başı borcu 120.000 TL'dir. Dönem sonu mal mevcudu 340.000 TL dönem sonu borcu 60.500 TL'dir. Alanında oldukça başarılı olan Doktor Bay A yaptığı makaleler dolayısıyla Tarımla uğraşmaktan 50.000 TL telif kazanç elde etmiştir. Kalan 14 dönümlük tarlada yetiştirdiği gıdıkları Gözeliim Gıda Gıda A.Ş.'ye 21.500 TL'ye satmıştır. Doktor Bay A tam mükellef bir kurumdur 8.000 TL kar payı elde etmiştir. Kendi adına tapusu bulunan bir gayrimenkulünü konut olarak aylık 1.200 TL'ye (vergisi değeri 200.000 TL) ayrıca diğer gayrimenkulünü ise iş yeri olarak Avukat olan kuzuna bedelsiz

Sermaye Şirketlerinde, şirketler karıncı elde eder, karıncı üzerinden kurumlar vergisi öderler daha sonra ortaklara kar payı dağıtılır. Sahis Şirketlerinde ise gelir elde edilir, vergilendirilmeden önce ortaklara kar payları dağıtılır. Ortaklar kar payı üzerinden gelir vergisi öderler.

Kooperatifler

Belirli bir amaçla örgünlennmiş olarak grubun bir araya gelmek suretiyle iş gücünün düştürülerek bazı işlerin görülmesi ya da belirli bir amaçla gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuş birliklerdir. Bunlar kooperatif konusuna göre kurulmaktadır. Yapmış oldukları işlemler nedeniyle esasen kurumlar vergisi mükellefi olmaları. Örneğin köylüler süt üretmek için bir araya gelip kooperatif kuruyor. Sütlerin muhafazası için soğuk hava deposu kuruyor. Bu tarafta yapılan faaliyetlere ortak işi işlem deniyor ve esasen kurumlar vergisi açısından herhangi bir mükellefiyeti yoktur. Kooperatiflerin asıl amacı ortakların kendi içindeki faaliyetler için imce usulü birbirlerine yardım etmelerini sağlayan bir sistemdir.

Ancak kooperatif piyasa ekonomisi şartlarında rekabet oluşturacak şekilde ortaklar dışına satış yapar karıncı elde ederse bu durumda kooperatif artık kurumlar vergisi mükellefi olur. Kooperatif ortak işi işlem dışında yani ortaklar dışındaki kişilere tahmin satışsa diğer satıcı firmadan farkı kalmaz. Bu şekilde çalışmaya başlarsa artık kurumlar vergisi mükellefi olur.

Dernek ve Vakıflara ait İktisadi İşletmeler

Dernek ve vakıflar kurumlar vergisi mükellefi değildir. Ancak dernek ve vakıflar asıl amaç dışında bir faaliyeti gerçekleştirmeye başlarsa piyasada sermaye şirketi gibi iktisadi faaliyet yürütmeye başlar. Şa artık dernek ve vakıflara ait iktisadi işletme de kurumlar vergisi mükellefi olur.

İş Ortakları

Büyük nitelikteki yatırımları şirketler tek başına yapamadığı için yollarına başka şirketleri alıp birlikte çalışırlar. Örneğin köprü yapımı, metro yapımı. Burada karın 2 seçenek vardır, ister iş ortaklığı olarak vergilendirilsin, ister ortaya çıkan karıncı ortaklara pay edilsin her ortak o pay üzerinden ayrı ayrı vergilendirilsin. Ortaklardan en az bir tanesi kurumlar vergisi mükellefi olmak zorundadır diğerleri gerçek kişi de olabilir.

Konsorsiyuma benzer ama farklıdır. Konsorsiyumda birden fazla şirket bir araya gelir ama her şirketin yapacağı iş bellidir. Her şirket kendi işinden sorumludur. İş ortaklarında ise böyle bir şey yoktur. Her şirket işin tamamından sorumludur.

Ev Alış Satış	Değer Artışı Karanç	✓	$\frac{130-130}{130} = \frac{50}{130} = 1/38$ $1/38 > 1/10$ olduğu için endekslenmeye alışı bedeli dahil edilir $50.000 \times 1/38 = 13.000$ $50.000 + 13.000 = 63.000$ Satış - Endeksli Alış $160.000 - 63.000 = 97.000$	87.000	—	4.000	Alış ve satış 5 yıl içinde olduğu için hesaplandı. 5 yıl geçince hesaplanmaz. Oran 1/10'den düşükse ayrıca endeksleme yok sadece alışa bakılır.
İhaleye İştirak Etmeme	Arlan Karanç	✓	100.000	—	—	100.000	Normalde elde edilen karancın 200.000 TL'si istisna ama usulsüz olduğu için istisna yok.

Toplam Safi Karanç ve İratlar 326.740

(-) İndirimler 28.000

- Dar Mükellefe Hizmet $4000 \times 1/50 = 2.000$
- Bursa Spor $14.000 \times 1/50 = 7.000$
- MEB Bağış 4.000
- Gıda Bankası 5.000
- Geçmiş Yıl Zarar 10.000

Gelir Vergisi Matrahı 298.740

Hesaplanan Gelir Vergisi $298.740 \times \text{Oran} = 53.060$

$230.000 \rightarrow 40.500$
 $298.740 - 230.000 = 68.740$
 $68.740 \times 1/27 = 18.560$
 $40.500 + 18.560 = 59.060$

(-) Mahsup 6.160

○ Geçici Vergi 4.500

○ Stopaj 1.660

- Ziraat Karanç $21.500 \times 1/4 = 860$
- Kâr Payı $8.000 \times 1/10 = 800$

Ödenecek Gelir Vergisi 52.900

→ İşyeri kirası emsal bedelden yüksekse %20 stopaja tabidir. İşyeri kirası emsal bedelden düşüğe, emsal bedel esas alındığı için stopaja tabi olmaz. Emsal bedel, vergi değerinin 1/5'i dir.

→ Konut kirasında stopaj yoktur.

→ Stopaj miktarın tamamı giderinden uygulanır.

Kiraya vermiştir. (Vergi değeri 600.000 TL) Mükellefi mit 5+10 gider usulünü tercih etmiştir. Ayrıca 12.10.2020 yılında 50.000 TL'ye aldığı konutunu 23.02.2024 yılında 160.000 TL'ye satmıştır. Ayrıca bir ihaleye iştirak etmesi karşılığında kendisine 100.000 TL ödenmiştir. Doktor Bay A Bursaşpor için 14.000 TL sponsorluk harcamasında bulunmuş, depremzedeler için 5.000 TL gıda bankacılığına aynı yardımda bulunmuş, eğitim referi olarak eğitime 1.100 destek kampanyası dahilinde Milli Eğitim Bakanlığına 4000 TL başta bulunmuştur. Bu faaliyetleri için toplamda 4.500 TL geçici vergi ödemıştır. Geçmiş yıl zararı 10.000 TL'dir. (Not: Zirai işletme büyüğü ölçütü gıda sektöründe 8 dönümdür. Yurtici fiyat endeksi yi-üfe 2020 ekim 130.000 Ocak 2024 180000 TL'dir) Doktor Bay A'nın ödeyecek vergisi ne kadardır?

Gelirin Türü	Beyan Durumu	Gayrisafi Tutar	İstisna	Gider	Safi Kazanç
Ücret	—	—	—	—	—
SMK	✓	46.000+10.000 =36.000	—	6.000	30.000
Ticari K.	✓	DS=340.000 DSB=60.500 340.000-60.500 =279.500 DB=270.000 DSB=120.000 270.000-120.000 =150.000 279.500-150.000 =129.500	—	—	129.500
Telif Hakkı Kazancı	SMK	—	—	—	—
Büyük Gıftai	Zirai K.	✓	21.500	—	21.500
Kâr Payı	MSi	✓	8.000	4.000	4.000
Konut Kirası ve Kirana İşyeri Kirası	GMSi	✓	1.200 x 12 = 14.400 200.000 x 1,5 = 10.000 14.400 > 10.000 old. için 14.400 alınır. işyerinde kira yok bu yüzden ensal bedele bakılır. 600.000 x 1,5 = 30.000 14.400 + 30.000 = 44.400	— Gider Usulü x 15 44.400 x 1,15 = 6.660	37.740

Beyana tabi olması için B.Gıftai olmalı.

Kirana konut kiralarsa beyan yok işyeri kiralarsa beyan var para almadıysa ensal bedele bakılır.

şirket ortak
ile ilgili olan kişi
vermiş old. borçlardan dolayı bu
borçlar karşılığında ödemiş
old. faizler anında faiz hâkimliği
olurda ödenen şey her paye göre

7 mükellef x 10
Bünyesinde 7 mükellef ilü
Ölçüm 1 mükellef oldu
ör 1.10 oranında ortak
ya da kar payı oldu.

→ Ücret beyan edilmediği için engelli indirimi uygulanmadı.
Çünkü engelli indirimi ücrette düşüldü. Bu yüzden tekrar düşülmez.
Eğer ücret beyan edilseydi engelli indirimi burada indirim
konusu olabilirdi ya da ücret hiç olmasaydı aynı şekilde
engelli indirimi indirim konusu olabilirdi.

15.05.2024

KURUMLAR VERGİSİ

Kurum kurumcularını konu almaktadır. Mükellefi tüzel kişilerdir.
Gelir bir tüzel kişinin, bir takvim yılında elde etmiş olduğu kazanç
ve iratların safı tutarıdır.

Kurumlar vergisinin özellikleri gelir vergisi ile aynıdır. Gelir vergisinde
gelirin 7 unsurun kurumlar vergisi için de geçerlidir. Sadece geliri
elde eden kişi gelir vergisinde gerçek kişi iken kurumlar vergisinde
tüzel kişidir.

Gelirin Elde Edilmesi

↳ Tam Mükellef → Ticari kazanç → Tahakkuk ve/veya
Hükümleri Tahsil

↳ Dar Mükellef → Ticari k. ve/veya GUT zirai k. → Tahakkuk ve/veya
+5 Gelir Unsuru Tahsil

↳ Ticari k. ve GUT zirai k. → Tahsil
elde etmeksizin +5 Gelir Unsuru

Konuni Merkez veya İş Merkezi Türkiye'de ise tam mükellef, Türkiye
dışında ise dar mükelleftir. İşletmenin kuruluş sözleşmesinde yazılı
olan merkez konuni Merkezdir. İşletmenin devamlılığını sağlamak
için yapmış olduğu faaliyetlerin bulunduğu yer iş merkezidir. Bunlar
den herhangi bir Türkiye'de bulunuyorsa tam mükelleftir.

Kurumlar Vergisi Mükellefleri

- 1- Sermaye Şirketleri
- 2- Kooperatifler
- 3- İktisadi Kamu Kuruluşları
- 4- Dernek ve/veya Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler
- 5- İş Ortakları

Sermaye Şirketleri

- Anonim Şirketler
- Limited Şirketler
- Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketin Komanditer Ortakları
- Yabancı Kurumlar (Anonim Ş., Limited Ş., Sermayesi P.B.Ş. Komanditer O.)
- Fonlar (Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kurulmuş sermaye şirketi
hükümünde kabul edilir)

Komanditer → Kurumlar Vergisi

Komandite → Gelir Vergisi

et orten
ihili olan kılma
miz old. boralar delan bu
boralar karallında edim
faktör arında faw hümün
ede eden rey kâ page jübül
y mülk x
y mülk y mülk iliki sülk olma
y mülk y mülk bldes y mülk mülk en
Ortân iliki bldes y mülk mülk en
Ortân arında ortân old. gde oş kel.
or 1.12 arında ortân old. 2 mülk mülk mülk
yo de lâr em old. 2 mülk mülk mülk

Vergiye Tabi Olanlar

Gerçek
Usul

Bilanço
Hesabı
Esası

Götürü Gelir
Usulü

İşletme
Hesabı
Esası

Vergiye Tabi Olmayanlar

İstisna

Muafiyet

KAZANCIN TESPİTİ

Gayrisafi Harıat - KKEG + KKEEdilmeyen G + KYKK = Safi Kazanç İrat

Safi Kazanç İrat - İstisna - İndirim = Kurumlar Vergisi Matrahı

KV Matrahı ^{1.25} x Oran = Hesaplanan KV

Hesaplanan KV - Mahsup = Ödenecek KV

→ KYKK: Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı

Türkiyede bulunan tam mükellef kurum yurtdışında bir şirkete iştirak ediyor daha düşük kurumlar vergisi ödeyen bir ülkede bulunan bir şirkete iştirak ediyor ve burada belirli bir miktar gelir elde ediyor. Burada elde ettiği geliri Türkiye'de beyan etmek zorunda.

Kanunen Kabul Edilen Giderler

- Gelir Vergisinde kabul edilen her şey kurumlar Vergisinde de geçerlidir.
- Menkul Kıymetlerin ihraç edilmesi giderleri
- Sermaye piyasası kurulunun izin vermiş olduğu bazı kurumlar vergisi mükellefleri hisse senedi veya tahvil ihraçatı (kirkama) yapabiliyor. Bunu yaparken ortaya çıkan giderler kanunen kabul edilen giderlerdir (SPK'ya ödenen boralar, notere ödenen tasdik masrafları)
- Birleşme, devir, tasfiye süreçlerinde ya da fesih süreçlerinde yapılan masraflar.
- Kuruluş ve örgütlenme giderleri
- kuruluşun ana sözleşmesinin hazırlanması aşamasında yapılan giderler (hukuki danışmanlık, genel kurul toplantısı temel masrafları)
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde komandite ortakların payları da burada kanunen kabul edilen gider olarak düşülür. Çünkü sonraki aşamalarda gider olarak düşülürse, o kişi gelir vergisi indirimden ve istisnadan faydalanan, sonraki aşamaya saklırsa bu durumda iki kez istisna ve indirimden faydalanmış olacak. Bu nedenle gelir vergisi mükellefi olması nedeniyle en başta düşülür.
- Gelir Vergisinde de yer alan katılım bankalarının finansman geliri elde etmek için ödediği katılım payları faiz ödemesi gibi değerlendrilir ve kanunen kabul edilen giderdir.
- Gelir Vergisinde de yer alan işveren tarafından ödenen işsizlik sigortası, işveren payları 1.2

Gelir Vergisi Konusu 2. Madde

Gelirin unsurlarını açıklamıştır.

- Ticari kazançlar
- Zirai kazançlar
- Serbest Meslek kazanç
- Ücret
- Gayri Menkul Sermaye iradı
- Menkul Sermaye iradı
- Diğer kazanç ve iratlar
- Arizi kazanç
- Değer Artışı Kazancı

Kaynak Teorisi

Safi Artış Teorisi

İrat kullanılmak üzere elde edilen gelir getiren mülk.

Gelir Vergisi Konusu 1. Madde

Gelir özellikleri nelerdir açıklamıştır.
Türk vergi sisteminin kimliğidir.

Gelir bir gerçek kişinin,

- Gerçek kişi
- Kolektif şirket
- Adi komandit şirket
- Adi ortaklık (Boralar konusu)
- Sermaye paylarına bölünmüş komandit şirketin komandite ortağı

(Ticari konu)

bir takvim yılında,

- 1 Ocak - 31 Aralık (Normal Hesap Dönemi)
- Özel Hesap Dönemi (12 aylık 7/02/22 - 7/02/23)
- Kıst Hesap Dönemi (12 aydan kısa 1 ay, 10 gün)

elde etmiş olduğu,

- Tahakkuk, Tahsil
- Ticari, zirai kazanç (tahakkuk veya tahsil)
- SMK, ücret, GMSİ, MİS, Dki (tahsil)

kazancı ve iratların,

Safi tutarıdır. → Gayri safi Hasıla

- Konunen kabul edilen gider (-) (fatura, kira)
- Konunen kabul edilmeyen gider (+) (şahsi harcama)

Gelirin gerçek olması: Beyanname verilir. Usulüne uygun defter ve belge tutulur. Kazancı ve iradın gerçek olması anlamına gelir.

Gelirin genel olması: Sedüler sistem değil, Üniter sistem benimsenmiştir. Her gelir unsuru tek kaleme toplanır. Herhangi bir kaleme yapılan zarar diğerlerinde gider olarak düşülür.

TİCARİ KAZANÇ

- Emek ve Sermaye kullanımına dayalı
- Devamlılık arz etmeli
- Organizasyona dayanmalı
- Faaliyetle ticari ve sınai bir müessese şekli mahiyetinde olması

Devamlılık için alametleri olmasıdır. Subjektif olarak niyet vardır, objektif olarak alamet vardır. Örneğin tacir mobilya alım satımı yapıyor aynı zamanda devamlılığı göstermek için iş yeri açıp işe başlama bildiriminde bulunup bir odaya kaydediliyor.

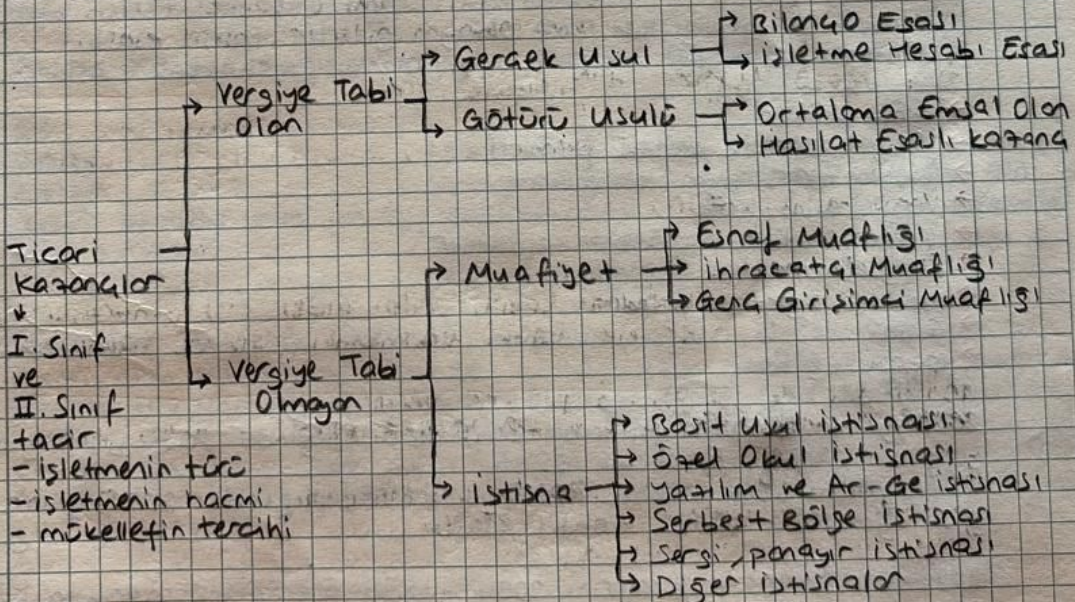
Ticari faaliyet alım satım, sınai faaliyet yapım satımdır.

Hizmet sektöründe de ticari kazanç vardır.

Galerici araba satarsa devamlılığa dahil ben kendi arabamı satarsam devamlılık yok bu arazi kazanç.

Bu maddelere dahil olmadan ticari kazanç olan işler:

- Cöberlik (parayı kullanıp o paranın kârından elde edilen parayı kullanan kişinin elde ettiği ticari kazançtır)
- Devamlılık olan gayrimenkul alım satımı ile elde edilen kazanç.
- Dış proteasılığı
- Giftçiler birer döviz ve traktörün esas almak suretiyle kendi faaliyetinde kullanırken kiralıyorsa ticari kazanç, kendi faaliyetinde kullanıyor ve kiralıyorsa sıradan kazançtır.

I. sınıf tacir bilanço esasına,

II. sınıf tacir işletme hesabı esasına göre defter tutar.

Günün sonunda ikisi de aynı vergiyi öder vergilendirmede fark yok.

Mükellefin tercihi 1. sınıfken işler kötüye gidiince 2. gibi defter tutabilecekken 1 olmayı tercih etmesidir.

→ Götürs gelir usulünde karın kişinin elde etmiş olduğu hasılatın belirli bir oranını vergilendirilecek kazanç olarak kabul ediyor.

Hasılat Esaslı Kazanç

Şehir içi ulaştırma faaliyetinde bulunan kişilerin elde etmiş olduğu kazanç elektronik ücret tespit sistemi ile yapmaları halinde uygulanır kişinin tercihi bırakılmıştır. Tercih ederse 2 hesap dönemi boyunca uygulamak zorundadır. Bir takvim yılı içinde 2 cema ya marut kalır ve hem bulunduğu takvim yılında hem de sonraki takvim yılında hasılat esaslı kazançtan faydalanamaz.

Hasılatın $\frac{10}{100}$ u vergilendirilir.

Örnek: Bursada şehir içi yolcu taşıma faaliyetinde bulunan ve hasılat esaslı kazanç yöntemini kabul etmiş olan mükellef Bay A 300.000 TL hasılat elde etmiştir. Elde etmiş olduğu bu hasılatın 60.000 TL'si giderdir. Bu mükellefin vergilendirilecek safı kazanç ne kadardır?

$$300.000 \times \frac{10}{100} = 30.000 \text{ TL vergilendirilir. (Hasılat Esaslı Kazanç)}$$

Bir takvim yılı içinde 2 cema yerse ne olur?

$$300.000 - 60.000 = 240.000 \text{ TL vergilendirilir. (Gerçek Usul Vergilendirme)}$$

Ortalama Emsal Olan

Dar mükellef taşımacılık faaliyeti yapan kişiler için geçerlidir. Yolcu taşımacılığı ve yük taşımacılığı için:

Kara → $\frac{12}{100}$

Deniz → $\frac{15}{100}$

Hava → $\frac{5}{100}$

Hasılatın bu kadarı vergilendirilir.

Örnek: Hava yolu taşımacılığı yapan dar mükellef Bay A Türkiye'de gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerden dolayı 100.000 TL gelir elde etmiştir. Ne kadarı safı kazanç olarak vergilendirilir?

$$100.000 \times \frac{5}{100} = 5.000 \text{ TL vergilendirilir}$$

THY için geçerli değildir dar mükellef olmalıdır.

MUAFİYET

Esnaf Muafiyeti

Günümüzde ypk olmaya gç tutmuş ve temel gelir ihtiyacını karşılayabilecek kişileri ifade eder. Karındaki özel ve genel şartları aynı anda sağlanması gerekir.

Genel Şartlar:

- Kişinin elde etmiş olduğu ticari, zirai ve smk dolay öncelikle gerçek usûlde gelir vergisine tabi olmaması gerekir.
- Gerçek usûlde olması için I. veya II. sınıf tacir olmalı.
- Yaptığı işi gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine bağıllık göstererek şekilde yapmalıdır. (Şirkete bağlı olmadan evlere temizliğe giden kişiler, sokakta bayat satanlar ana fırına götürmeyecek)

Özel Şartlar:

- Gezici perakende ticaret erbabı ama motorlu taşıt kullanmadan. (Simitçi, mısırca)
- Gezici küçük sanatkarlar (kalyonlar)
- Köyde çalışan küçük sanatkarlar (nalbant)
- El sanatları yapan sanatkarlar (çinici)
- Hurdacılar motorlu taşıt olsun olmasın.
- Unutulmaya göz tutmuş işler (tahta kazıkarlık)

Sorumlulukları:

Alma ve verme sorumluluğu.
Yaptıkları ticari faaliyetleri belli bir miktar aşması durumunda fatura almak zorundadır. Yaptıkları işler için gider pusulası düzenlemek zorundadır.

Genel özel şart olmadan mutlak olarak faydalanırlar:

Gezici olarak milli piyango bileti satanlar.

İhracatçı Muafiyeti

Dar mükellef ihracatçılar için geçerlidir.
Türkiyede mal üretirken veya mal satın alırken ilkeye döviz girdisi sağladığı için, Türkiyede mal alıp tam mükellefe satışa muaf olma.

Genç Girişimci Muafiyeti

- Ticari, zirai ve smk hepsinde ekte edilebilir.
- Gerçek usûle tabi tam mükellef
- 29 yaşını doldurmuş olmalı
- İlk kez gelir vergisi mükellefi olmalı
- 3 hesap dönemi boyunca 230.000 liraya kadar kazanç vergilendirilmes.
- Kişinin kendi yapıyor olması lazım.

İSTİSNALAR

Basit Usûlde Tespit Edilen Kazançların İstisnası

Bakkal, terzi, kasap örnek verilebilir (mahalledeki küçük esnaf)
Fatura alma yükümlülüğü varken aynı zamanda beyanname decteler ve fiş verir.

Genel ve özel şartları aynı anda yerine getirmelidir.

Genel Şartlar:

- Bir fiil kendi işinde çalışan veya kendi yönetiminde bir işi bulunan kişiler olmalıdır.

13.03.24

Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler

- Gerçek usûle tabi mükellefler için geçerlidir.
- Kanunen kabul edilen giderlerden olup da kanunda belirtilen şartları sağlamayan ya da kanunda belirtilen haddin üzerine çıkan giderler.
- Taahhüt giderlerinden bakım giderinin %70'i aşan kısmı gider yapılamaz.
- Kanunen kabul edilmeyen giderler ya hasılattan hiç düşülmez ya da yazılırsa yıl sonunda kanunen kabul edilmeyen gider olarak geri çekilir.
- Seyahat konaklama giderleri kişinin kendisi, eşi ve doğrudan dışındaki kişilerin yapılamaz. İzin konusuna uygun olmalıdır. Örneğin eşi, çocuk için konaklama gideri yazılırsa kabul edilmez.
- Teşebbüs sahibinin kendisi, eşi, çocukları için ödenen paralar yapılamaz.
- İşletme sahibine, çocuğuna, eşine işletmeden ödenen aylık, prim, maaş gider yapılamaz. Çünkü işletme sahibi aylık maaş elde edemez. Eşi iş yerinde çalışıyorsa maaş verirse bunu gider yazamaz. 18 yaşın altındaki çocuğa ödediği maaş gider yapılamaz. 18 yaşından büyük çalışan çocuğa ödediği maaş gider yapılabilir.
- Para ve vergi cezaları, gelir vergileri, gecikme zammı ve faizleri gibi giderler yapılamaz. Sadece genel giderlerin (tahakkuk eşsili olanlar) gecikme zammı gider yapılabilir. Örneğin doğalgaz faturası gecikme zammı.
- Tütün ve tütün mamulleri, alkol reklamlarını gider yazamazsın.
- Reklam gideri olan kurum ve kuruluşlarda verilen reklamları gider olarak yazamazsın. Dışarıdan ülkemize yayın yapan kanallara verilen reklamlar gider yapılamaz.
- Esas faaliyet konusu binek araç olan işletmeler dışında MTV gider yapılamaz. Ticari araçlar (kamyonet, minibüs) işletmede kullanılması halinde MTV gider yapılabilir. Hava aracında da esas faaliyet konusu hava aracı kullanılmasıyla ilgiliyse MTV gider yazılır ama işletmede kullanılıyorsa yapılamaz.

Örtülü Karşılığa Dağıtım Yoluyla Transfer Fiyatlandırması

Eşi	Sahibi olduğu Ortaklığı olduğu Yönetiminde olduğu herhangi bir şekilde İlişkisi olduğu	İşletmeler	İlişkileri olan diğer işletmeler
Üst soy			
Alt soy			
Üçüncü Dereceye kadar yan soy			
Kayın hisimlar			

"Emsallere Uygunluk İlkesine" uymazsa, aykırı olarak herhangi bir ticari alım satım faaliyetinde bulunduyorsa örtülü karşılığa dağıtım yoluyla transfer fiyatlandırması ortaya çıkar. Elde ettiği gerçek karşılığa girmek için bu kişilere emsallere uygunluk ilkesine uygun olmayan şekilde ticaret yapıp hasılatının gerçek değerini gısterebilir. Örneğin normalde piyasada 100 liraya satılan malı 50 liraya satıyor gibi gösterebilir.

Götürü Gelir Usûlü

Kanunen kabul edilen veya edilmeyen giderlere bakılmaz.

- 1) Hasılat Eşsili Karşılığa
- 2) Ortalama Emsal Oran Uygulanması